

Viite

Ympäristöneuvosto 20.12.2022

Ympäristöneuvostossa Suomea edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo.

Kokouksen ainoa varsinainen asiakohta on periaatekeskustelu asetusehdotuksesta luonnon ennallistamisesta. Keskustelu käydään puheenjohtajan kahden kysymyksen pohjalta, jotka koskevat 1) ehdotuksen kunnianhimoa ja aikataulua sekä 2) heikentymättömyysvelvoitteen tarkoituksenmukaisuutta.

Suomi tuo keskustelussa esiin näkemyksensä suuren valiokunnan lausunnon (SuVL 14/2022 vp) sekä U-kirjelmän (U 76/2022 vp) mukaisesti. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on kehitettävä kestävästi ja oikeudenmukaisesti toteutettavissa olevaa sääntelyä, jotta voidaan edistää EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden toteuttamista ja luontokadon pysäyttämistä. Suomi edellyttää ehdotukseen merkittäviä muutoksia, kansallisen metsäpolitiikan huomioon ottamista ja Suomelle aiheutuvien kustannusten merkittävää kohtuullistamista. Suomi katsoo, että asetuksen ei tule aiheuttaa suhteetonta taakkaa jäsenvaltioiden valtiontalouksille tai kansantalouksille. Suomi pitää keskeisenä, että asetusehdotukseen lisätään jäsenvaltioiden liikkumavaraa ja parannetaan edellytyksiä kustannustehokkaille ennallistamistoimille, kuitenkin huomioiden eri luontotyyppiryhmien ja elinympäristöjen tarpeet riittävän tasapainoisesti.

Lisäksi kokouksessa on useita AOB-kohtia.

Asialista:

Asetus luonnon ennallistamisesta
Periaatekeskustelu

s. 3

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (julkinen käsittely)

- Asetus fluoratuista kasvihuonekaasuista
- Asetus otsonikerrosta heikentävistä aineista
- Teollisuuden päästöistä annetun direktiivin 2010/75/EU ja kaatopaikoista annetun direktiivin 1999/31/EY tarkistaminen
- Asetus jätteiden siirroista

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

- Saasteettomuuspaketti
 - Ilmanlaatudirektiivi
 - Direktiivi prioriteettiaineista pinta- ja pohjavedessä
 - Direktiivi yhdyskuntajätevesien käsittelystä
 Komission tiedotusasia

- Kiertotalouspaketti
 - Asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä
 - Asetus hiilenpoistoja koskevan unionin sertifiointikehyksen perustamisesta
 Komission tiedotusasia

b) Tiedonanto biopohjaisia, biohajoavia ja kompostoituvia muoveja koskevasta EU:n politiikkakehyksestä
Komission tiedotusasia

c) Yhteenvedot tärkeimmistä viimeaikaisista kansainvälisistä kokouksista

- YK:n ilmastokokouksen osapuolten konferenssin 27. kokous (COP 27)
- Otsonikerrosta heikentävistä aineista tehdyn Montrealin pöytäkirjan osapuolten 34. kokous (MOP 34)
- Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) osapuolten konferenssin 19. kokous (COP 19)
- Muovin aiheuttamaa saastumista, myös meriympäristössä tapahtuvaa saastumista, koskevan kansainvälisen oikeudellisesti sitovan välineen kehittämiseksi perustetun hallitustenvälisen neuvottelukomitean ensimmäinen istunto (INC-1)
- Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (biodiversiteettisopimus)

Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

d) Vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian täytäntöönpano
Komission tiedotusasia

e) Valosaastetta koskeva työpaja 2022 (Brno, Tšekki, 26. lokakuuta 2022)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

f) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
Ruotsin valtuuskunnan tiedotusasia

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/509/2022-YM-11

Korhonen-Pereira Coutinho Jenni

14.12.2022

Asetusehdotus luonnon ennallistamisesta

Kokous

Ympäristöneuvosto 20.12.2022

Eduskuntatunnus

U 76/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa käydään julkinen periaatekeskustelu komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta. Keskustelun pohjaksi puheenjohtaja on laatinut kaksi kysymystä.

Euroopan komissio antoi 22.6.2022 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (COM(2022) 304 final).

Ehdotuksen käsittely neuvoston ympäristötyöryhmässä alkoi heinäkuussa 2022. Ehdotusta on käsitelty työryhmässä kymmenen kertaa.

Maatalousneuvosto keskusteli ehdotuksesta 21.11.2022.

Suomen kanta

Valtioneuvoston U-kirjelmän U 76/2022 vp mukaan:

- Suomi on sitoutunut YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen ja sen puitteissa tehtyihin päätöksiin luonnon monimuotoisuuden suoje-
lusta. Suomi on myös sitoutunut Euroopan unionin biodiversiteettistrategiaan,
jonka tavoitteena on kääntää luonnon monimuotoisuus elpymisuralle vuoteen
2030 mennessä.

- Valtioneuvosto pitää välttämättömänä luonnon tilaa parantavien toimien vahvistamista luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon tilan heikkenevän kehityssuunnan kääntämiseksi.
- Valtioneuvosto katsoo, että asetuksen tavoitteiden ja velvoitteiden tulee olla kunnianhimoiset, mutta toteuttamiskelpoiset jäsenvaltioissa. Tavoitteiden saavuttamiseen liittyy epävarmuuksia, kuten tietopuutteita.
- Valtioneuvosto korostaa, että ehdotuksen tavoitteita asetettaessa on kiinnitettävä huomiota jäsenvaltioiden erilaisiin lähtötilanteisiin ja olosuhteisiin, mukaan lukien tilastoinnin ja tietotason osalta.
- Valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että ehdotuksen valtiontaloudellisia kustannusvaikutuksia pyritään alentamaan merkittävästi.
- Valtioneuvosto kiinnittää kriittistä huomiota komission ehdotukseen, jonka mukaan kaikki ne luontotyyppien esiintymät, joiden tilaa ei tunneta, tulkitaan heikentyneiksi.
- Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti komissiolle ehdotettuun delegoituun säädösvaltaan, joka koskee liitteitä I – VI, koska ne ovat keskeisiä asetuksen soveltamisalan ja sisällön kannalta.

Suuri valiokunta on lausunnossaan SuVL 14/2022 vp muodostanut eduskunnan kannan asiaan. Suuren valiokunnan lausunto muodostaa ohjeellisen lähtökohdan neuvotte-
luissa.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotus on kuvattu kokonaisuudessaan U-kirjelmässä 76/2022 vp.

Luonnon ennallistamista koskevassa asetuksessa asetettaisiin yleinen tavoite edistää luonnon monimuotoisuuden ja häiriönsietokyvyn jatkuvaa, pitkäaikaista ja kestäväää elpymistä EU:n maa- ja merialueilla ennallistamalla ekosysteemejä sekä edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista ja sen kansainvälisten sitoumusten täyttämistä.

Asetuksessa säädettäisiin luonto- ja lintudirektiivin sekä vesipuite- ja meristrategiapuite-direktiivin velvoitteiden täyttämisen tehostamiseksi määräaajoista saavuttaa direktiiveissä asetettuja tavoitteita sekä täydennettäisiin niitä luonnon tilan parantamisen kannalta tärkeillä velvoitteilla ja uusilla tavoitteilla. Lisäksi asetuksella edistettäisiin unionin biodiversiteettistrategian toteutusta koskien pölyttäjien suojelemista sekä luonnon tilan parantamista kaupunki-, maatalous- ja metsäympäristöissä sekä virtaavissa vesissä.

Ehdotuksessa esitetään tavoitteiden saavuttamiseksi systemaattista lähestymistapaa, jossa kukin jäsenmaa laatii kansallisen ennallistamissuunnitelman, jossa määriteltäisiin keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmien toteutusta seurattaisiin raportoinnin avulla.

Puheenjohtajan kysymykset ympäristöneuvostossa käytävään keskusteluun:

- Ottaen huomioon kiireellisyyden vastata meneillään olevaan luonnon monimuotoisuuskriisiin sekä ilmastonmuutoksen ja sen yhteiskunnalliset ja taloudelliset

vaikutukset, näettekö ehdotuksen kunnianhimon ja ehdotetun aikataulun riittävänä vastaamaan näihin haasteisiin?

- Ottaen huomioon heikentymättömyysveloitteen synergiat luonto- ja lintudirektiivien kanssa, näettekö sen tarkoituksenmukaisena ratkaisuna terveiden ekosysteemien pitkän aikavälin ympäristö- ja sosioekonomisten hyötyjen sekä sijoitettujen resurssien kestävyuden varmistamiseksi?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 192 artiklan 1 kohta (ympäristö), tavallinen lainsäätämismenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on ENVI-valiokunta. Raportoijana toimii Cesar Luena (S&D, ES) Parlamentin käsittelyaikataulusta ei vielä ole tietoa.

Kansallinen valmistelu

Asetusehdotus on esitelty EU-asioiden komitean alaisten ympäristö-, metsä- sekä maatalous- ja elintarvikejaostojen yhteiskokouksessa 16.8.2022.

U-kirjelmä

- Jaostojen kirjallinen menettely 31.8.-2.9.2022
- EU-ministerivaliokunta 16.9.2022.
- Raha-asiainvaliokunta 22.9.2022

20.12.2022 ympäristöneuvoston minva-paketti

- (EU23) Ympäristöjaosto 13.12.2022
- EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 14.-15.12.2022

Eduskuntakäsittely

SuVL 14/2022 vp, 30.11.2022

TaVL 45/2022 vp

YmVL 41/2022 vp

MmVL 28/2022 vp

VaVL 17/2022 vp

PeVL 62/2022 vp

Suuri valiokunta 16.12.2022 (ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotus koskee ympäristönsuojelua, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan kuuluu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut lausunnon asetusehdotuksesta 25.11.2022.

Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksen taloudelliset ja muut vaikutukset on kuvattu U-kirjelmässä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suuri valiokunta on lausunnossaan SuVL 14/2022 vp todennut mm. seuraavaa:

- Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on kehitettävä kestävästi ja oikeudenmukaisesti toteutettavissa olevaa sääntelyä, jotta voimme edistää EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden toteuttamista ja luontokadon pysäyttämistä.
- Valiokunta ei hyväksy ennallistamisasetusta komission nyt esittämässä muodossa ja edellyttää ehdotukseen merkittäviä muutoksia lausunnossa esitetyn mukaisesti, kansallisen metsäpolitiikan huomioon ottamista ja Suomelle aiheutuvien kustannusten merkittävää kohtuullistamista.

Suuri valiokunta katsoo, että asetuksen ei tule aiheuttaa suhteetonta taakkaa jäsenvaltioiden valtiontalouksille tai jäsenvaltioiden kansantalouksille.

Sääntelyn on oltava sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä.

Suuri valiokunta korostaa, että velvoitteiden tulee olla toteuttamiskelpoisia ja kohtuullisia. Suuri valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että sääntely huomioi jäsenmaiden erilaiset luonnonolosuhteet ja muut erityispiirteet ja jättää riittävästi kansallista liikkumavaraa.

Kansallisten erityispiirteiden huomioiminen on tärkeää sekä ennallistamistarpeen että seurantaindikaattorien määrittelyssä. Suuri valiokunta painottaa lisäksi, että ehdotuksen sosiaalinen hyväksyttävyys on keskeistä asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Suuri valiokunta katsoo, että heikentymättömyysvelvoite on EU:n suhteellisuusperiaatteen kannalta ongelmallinen, koska samoihin monimuotoisuustavoitteisiin voidaan päästä ehdotetun kansallisen ennallistamissuunnitelman ja sen seurannan kautta.

Suuri valiokunta suhtautuu kriittisesti komission ehdotukseen, jonka mukaan kaikki ne luontotyyppien esiintymät, joiden tilaa ei tunneta, tulkitaan heikentyneiksi.

Suuri valiokunta ei kannata yhteisten metsäindikaattoreiden sisällyttämistä EU-säädöksen, vaan katsoo kansallisin toimin päästävän parempaan lopputulokseen. Suuren valiokunnan EU-selontekoa koskevan mietinnön (SuVM 1/2021 vp) mukaisesti metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin kansallisen päätäntävällän piirissä, koska jäsenvaltiot ja niiden olosuhteet ovat erilaisia. Suuri valiokunta korostaa valtioneuvoston tavoin, että ehdotuksessa tulee huomioida jäsenvaltioiden erilaiset lähtötilanteet viheralueiden määrässä.

Suuri valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että luonnontilan parantamista koskevat toimet perustuvat ensisijaisesti maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Suuri valiokunta pitää asiasta lausuneiden erikoisvaliokuntien tapaan arvioituja taloudellisia vaikutuksia erittäin mittavina ja Suomelle toimeenpanosta koituvia arvioituja kustannuksia kohtuuttoman suurina.

Suuri valiokunta suhtautuu kielteisesti komissiolle ehdotettuun delegoituun säädösvaltaan, joka koskee liitteitä I - VI, koska ne ovat keskeisiä asetuksen soveltamisalan ja sisällön kannalta ja EU:n perussopimusten mukaan delegoiduilla säädöksillä voidaan muuttaa tai täydentää vain muita kuin säädösten keskeisiä osia (SEUT 290 artikla).

Asiakirjat

15473/22

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Olli Ojala, YM, puh. 0295 250 039
Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola, YM, puh. 0295 250 433
Hallitussihteeri Jenni Korhonen-Pereira Coutinho, YM, puh. 0295 250 397

VAHVA-tunnus

EU/509/2022

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet